

Verslag praktijktafel 3: Intergemeentelijk samenwerken rond vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede

Thema:

We merken vanuit Demos dat het voor veel kleine gemeenten niet evident is om een afsprakennota in te dienen. Omdat het trekkingsrecht beperkt is, omdat er niet altijd een sociale partner is om te betrekken, omdat het lokale vrijetijdsaanbod beperkt is, ... Daarom kan het interessant zijn om formeel of informeel intergemeentelijk samen te werken. Naast concrete praktijkvoorbeelden lichten we vanuit Demos de mogelijke aanpak toe voor de opmaak van een intergemeentelijke afsprakennota maar ook andere mogelijkheden om samen te werken. Het Steunpunt Bovenlokale Cultuur licht het subsidiereglement toe voor bovenlokale cultuurprojecten en IGS (intergemeentelijke samenwerking).

Sprekers: Demos, Ben Verstreyden, Sylvia Matthys, steunpunt Bovenlokale Cultuur

Inleiding Ben

Vandaag zijn er **143** lokale netwerken vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede. Demos heeft van januari '19 tot vandaag van meer dan **33 'nieuwe' gemeenten** een vraag voor begeleiding ontvangen voor de opstart van een lokaal netwerk.

We stellen vast dat het vooral voor kleinere gemeenten een uitdaging is om een netwerk op te starten, onder andere vanwege het ontbreken van een armoedepartner of andere sociale organisatie die mensen in armoede verenigt of bereikt. In die gevallen zou een intergemeentelijk lokaal netwerk een oplossing kunnen bieden; mogelijk is er dan meer draagkracht en draagvlak. Maar, hoewel deze mogelijkheid al 10 jaar in het decreet is opgenomen, zien we anno 2019 niet één intergemeentelijk lokaal netwerk voor vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede.

We nuanceren dit onmiddellijk want er wordt al veel intergemeentelijk samengewerkt, maar vaak niet in een formeel samenwerkingsverband. Binnen [het nieuwe decreet 'bovenlokale cultuurwerking'](#) krijgt dit idee meer 'body'.

Inleiding Sylvia (zie presentatie)

Vanaf 2020 treedt het decreet bovenlokale cultuurwerking in werking. De uitrol van een bovenlokale UiTPAS mag je ook als project indienen. Projecten moeten een culturele finaliteit hebben, maar dat gaat zeer breed. Het gaat om deelnemen aan cultuur en deelhebben aan cultuur, het bevorderen van emancipatie en dialoog tussen mensen en groepen, het verbinden van actoren uit de culturele sector, gedeelde samenlevingsvraagstukken aanpakken of een concreet product organiseren (bv. een festival).

Projecten kunnen vanuit 1 gemeentebestuur worden aangevraagd *namens* het hele samenwerkingsverband, dat hoeft niet via een projectvereniging te verlopen. Voor een regionale UiTPAS moet het dossier wel meer bovenlokaal van aard zijn. Je mag daar ook personeelskosten inbrengen. De eerste workshop begint op 5 september in Turnhout. Ter info:

dit decreet is er ook op vlak van jeugd (treedt ook in werking vanaf 2020).

Opmerkingen en vragen in gespreksronde 1:

- Het feit dat regio's niet altijd matchen op vlak van verschillende thema's (zorg, jeugd, sport, ...), is wel lastig. Het wegvallen van de provinciale invloed is ook niet altijd makkelijk. In Wijnegem zitten we samen met Wommelgem. Schilde wil bij Schoten, maar ook bij ons. Dat is wel lastig, zeker ook met de uitrol van de UiTPAS. **Thema - Welke gemeenten betrek je in het samenwerkingsverband**
- Buggenhout: wij hebben contacten met armoedeverenigingen uit verschillende gemeenten. Welke gemeenten spreken we aan als we hiervoor kiezen? Spreken we gemeenten aan met armoedewerkingen of gemeenten die eerder op jeugd en cultuur werken? Hoe kies je tussen gemeenten? Daar is geen eenduidig antwoord op. Je hebt ook samenwerkingsverbanden rond welzijn, dus dat is verschillend per thema (welzijn, vrijetijdsparticipatie, ...) met welke gemeenten je instapt. Die kaartjes passen vaak niet perfect over elkaar heen: voor een ander thema kan je met andere regionale partners en gemeenten samenwerken.
- **Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden & visies samenbrengen**

In de praktijk is 1 + 1 soms 0,8. Als je samen ergens instapt, moet je afzonderlijk wel al een visie hebben. Je moet een idee hebben van wat je wilt doen. Hoe wordt die visie vormgegeven? Trui Dewaele, van [BIEnet](#), een regionale ondersteuner rond Cultuur in de regio Roeselare: als het van onderuit groeit is dat de beste manier. Er moet best al een stevige cultuur zijn. We proberen bij de beleidsverantwoordelijken de visie gedragen te maken. We hebben een structuur opgezet waarbij we elkaar iedere 2 tot 3 maanden zien. We zijn ook snel naar het concretere actieniveau gegaan, dat kan ervoor zorgen dat de partners betrokken en gemotiveerd blijven.

- **Kent een IGS ook een hoger pitje en een lager pitje in samenwerking?** Dat ligt aan de behoeften in het veld. We proberen aanwezig te zijn op het strategische niveau, maar ook op actieniveau met concrete producten.
Ben: PRONet, een partner waarmee Demos [een vormingstraject rond het werken in netwerksamenwerkingen ontwikkelt](#), formuleert het zo: we stellen altijd de vraag waarom we zouden samenwerken? Je gaat een samenwerking aan voor zaken die je niet alleen kunt waarmaken, anders niet. Bekijk de nood, wat kunnen we zelf, welke meerwaarde zien en delen we? Als het te traag concreet wordt, ziet men de vruchten van de samenwerking soms niet, dan verval je in een vergadermachine.
- Sylvia: Binnen IGS (decreet bovenlokale cultuurwerking) *Coalition of the willing*: op het moment dat je start, kan je vragen wie er mee doet, wie gaat investeren. Komen er na verloop van tijd andere gemeenten bij, dan is dat goed. Zo niet, dan kan je met dat kerngroepje door blijven gaan. Je stapt wel voor 6 jaar in en je kan er 6 jaar lang ook niet uit. Gedurende die periode van 6 jaar kunnen er geen extra gemeenten instappen in jullie samenwerkingsverband.

- Bij het Participatiedecreet kan je elk jaar instappen als lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie, telkens voor 1 oktober. Maar als je in 2019 niet indient heb je in 2020 geen trekkingsrecht. Er is vanaf 2020 geen alternatief meer via het (Vlaamse) Fonds Vrijetijdsparticipatie, houd daar dus rekening mee (jullie armoedepartners kunnen dan geen beroep doen op middelen in dat jaar). Het Fonds is vanaf 2020 een volledig bovenlokaal initiatief met een aanbod aan evenementen voor mensen in armoede. Dit aanbod blijft dus voor jullie armoedepartners wel toegankelijk.
- Vraag vanuit Ben: voor ons lag de voorbije jaren de focus op het ondersteunen van lokale netwerken, omdat er nog geen IGS'en zijn. Dat heeft soms te maken met politiek draagvlak en met de praktische drempels van het bij elkaar brengen van mensen, diensten ... Is het een groot thema in jullie gemeenten: IGS zoeken? Leven er plannen?
- Wij hebben een sterke bovenlokale oriëntering vanuit Halle richting het Pajottenland. We hebben een project vzw met erfgoed en cultuurbeleving.

Opmerkingen en vragen in gespreksronde 2:

- **Is een intergemeentelijk lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie ook mogelijk?**

Ja, dat is mogelijk (al vanaf het begin van het decreet). Er zijn in een paar regio's verkennende gesprekken geweest met infosessies van Demos, maar de stap naar een intergemeentelijk lokaal netwerk is nog nergens gezet. Wat zijn de voordelen voor Halle en Sint-Pieters-Leeuw? Voor kleinere gemeenten is het proces en de uitwerking van het samenwerkingsverband dat een lokaal netwerk is een behoorlijke opdracht en belasting. In deze gemeenten moet een kleinere groep ambtenaren de vele beleidsdomeinen en bijhorende opdrachten bestieren: kunnen ze daar iemand voor tewerkstellen? Je kan onderzoeken of het zin heeft om dit intergemeentelijk aan te pakken. Ieder jaar voor 1 oktober kan je een intergemeentelijke afsprakennota indienen.

Op het terrein zien we wel dat er soms al jaren wordt samengewerkt. Het is vooral die brug slaan tussen de informele samenwerkingen en dat aan elkaar klikken. Dat gaat vaak over het niveau van personen, trekkers.

Katia De Vos, dossierbeheerder Lokale Netwerken Vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media: Vaak wordt er gedacht aan een intergemeentelijk samenwerkingsverband als er in de eigen gemeente een armoedepartner ontbreekt. Als er bijvoorbeeld geen Welzijnsschakel is of erkende vereniging waar armen het woord nemen. De armoedepartner in het lokaal netwerk kan niet vertegenwoordigd worden door het OCMW. De logica daarachter is dat mensen in armoede het OCMW niet altijd zien als een onafhankelijke partij. Daarom is er gekozen voor 3 verplichte partners: cultuur-jeugd-sportdiensten, OCMW en een onafhankelijke armoedepartner. Maar vanuit een OCMW worden ook andere initiatieven georganiseerd, zoals een sociale kruidenier, Rap Op Stap-kantoor, ... die mensen wel aan het participeren zet. Een interessante discussie.

- **Bart B (Mortsel): Zit er niets rond armoedebestrijding en welzijn in het dossier van het IGS in 'de Zuidrand'?** Jawel, rond de UiTPAS met kansentarief.
- **Hoeveel bedraagt de subsidiepot binnen decreet bovenlokale cultuurwerking?** **Sylvia:** Er is een subsidiepot van 2 miljoen euro. Het is een systeem van cofinanciering: krijg je € 60.000, dan breng je ook € 60.000 in. Er is geen reglement over de verdeling van 7,5 miljoen EUR over de verdeling tijdens ronde 1 en ronde 2. We zijn daarover in gesprek met de overheid. Er zijn

155 projecten ingediend, welke ontvankelijk worden verklaard is pas in oktober duidelijk. Staan er maximumbedragen op dossiers? Nee, het is de minister die beslist.

- **Mag je maar 1 of mag je meerdere projecten indienen?** Je kan met de projectvereniging 1 subsidie aanvragen, maar je mag wel verschillende projecten indienen. De projectvereniging heeft een regierol.
- **Moeten twee gemeenten naast elkaar liggen?** Neen. Je loopt het risico dat de schaalgrootte te groot wordt als een regio te groot wordt. Dus niet te ver van elkaar afgelegen gemeenten hebben de voorkeur.
- **Kunnen gemeenten ook voor bovenlokaal jeugdwerk indienen?** Ja, voor 3 lijnen kan dat (door de geprofessionaliseerde jeugdhuizen zelf). Er is ook een intergemeentelijke subsidie (met cofinanciering) die aangevraagd kan worden voor bovenlokale projecten over jeugd. ***De regelgeving voor bovenlokale jeugdsubsidies vind je hier:*** http://www.sociaalcultureel.be/jeugd/lokaal_decreetbovenlokaal.aspx
- **Is er al meer duidelijkheid over KIOSK voor het indienen van de afsprakennota voor lokale netwerken vrijetijdsparticipatie mensen in armoede?** De vraag is gesteld aan de administratie. Dienst ICT van de Vlaamse Gemeenschap moet dit activeren, dat is nog niet gebeurd. Demos volgt dit op. We hopen en denken dat het geen enorme kluit wordt. Je bent beperkt in het aantal regels dat je mag schrijven. Er zal een handleiding/leidraad komen voor het gebruik van KIOSK, die bezorgen we zo snel mogelijk. KIOSK zou moeten openen 2 maand voor de deadline, dat wil zeggen: einde juli, begin augustus. Belangrijk is om op tijd je login aan te vragen. Iedere organisatie krijgt een unieke ID, dat aanvragen kost tijd. Het gaat een vertaling van het bestaande Word-formulier zijn naar KIOSK, dus je zal hoogstwaarschijnlijk je nota in Word kunnen opmaken en deze copy-pasten naar KIOSK.